

ВІДГУК

**офіційного опонента доктора наук з державного управління, професора
ЛЕЛЕЧЕНКО Анжели Павлівни на дисертаційну роботу
СТАДНІЙЧУКА Романа Васильовича на тему: «Механізми публічної
політики щодо запобігання та врегулювання соціальних конфліктів в
умовах гібридних загроз», подану на здобуття наукового ступеня доктора
наук з державного управління за спеціальністю
25.00.02 – механізми державного управління**

***Актуальність теми дослідження та її зв'язок з науковими
програмами, планами, темами.***

В умовах триваючої повномасштабної російської агресії, воєнного стану та системного впливу гібридних загроз питання забезпечення соціальної стабільності та суспільної стійкості України набуває стратегічного значення для національної безпеки держави. Сучасне суспільне середовище характеризується поглибленням соціально-економічної нерівності, масовим внутрішнім переміщенням населення, складними процесами соціальної інтеграції ветеранів, а також інтенсивними інформаційно-психологічними операціями та дезінформаційними кампаніями з боку агресора. За таких умов соціальні конфлікти виходять за межі локальних суперечностей і перетворюються на системний чинник дестабілізації державних інститутів.

Практика публічного управління засвідчує, що чинні механізми реагування на соціальні конфлікти в Україні часто мають фрагментарний і реактивний характер. Спостерігається брак міжвідомчої координації, недостатня розвиненість інституцій медіації, а також обмежене використання цифрових платформ громадянської участі та аналітичних систем раннього виявлення соціальної напруги. Виклики сьогодення вимагають докорінної модернізації управлінської парадигми – переходу від реактивного «гасіння» вже виниклих криз до проактивної, конфліктно-чутливої публічної політики, яка базується на безперервному моніторингу суспільних процесів, цифровій взаємодії та оцінюванні ризиків на основі даних.

Наукова й практична значущість дослідження зумовлена нагальною потребою в розробленні теоретико-методологічних засад та прикладного інструментарію формування й реалізації цілісної системи механізмів публічної політики щодо запобігання та врегулювання соціальних конфліктів в умовах гібридних загроз. Вищезазначене засвідчує, що дисертаційна робота Стаднійчука Романа Васильовича виконана на надзвичайно актуальну й своєчасну тему, а її спрямованість на розв'язання важливої науково-прикладної проблеми публічного управління є повністю обґрунтованою.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами.

Представлена дисертаційна праця виконана відповідно до тематичного плану науково-дослідних робіт кафедри менеджменту, маркетингу та публічного адміністрування ЗВО «Міжнародний науково-технічний університет імені академіка Юрія Бугая» під час реалізації НДР: «Соціально-

економічні детермінанти формування та реалізації публічної політики України в умовах цифровізації» (№ держреєстрації 0122U001115, 2022–2027 рр.), де автором особисто сформовано концептуальні підвалини розбудови механізмів публічної політики щодо запобігання та врегулювання соціальних конфліктів і визначено потенціал цифрових інструментів медіації та громадянської участі (акт про впровадження № 02/0250-А від 23.12.2025 р.), а також «Модернізаційні детермінанти трансформації суспільно-територіальних систем України в умовах посилення процесів євроінтеграції» (№ держреєстрації 0118U001588, 2018–2025 рр.), у контексті якої здобувач розробив методичний інструментарій вимірювання соціальної напруги у територіальних громадах і науково обґрунтував шляхи посилення суспільної стійкості в умовах гібридних загроз (акт про впровадження № 02/0251-А від 22.12.2025 р.).

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації, їх достовірність.

Аналіз змісту дисертаційної роботи Стаднійчука Р.В. свідчить про комплексний, системний та міждисциплінарний характер проведеного дослідження і належний рівень обґрунтованості сформульованих наукових положень, висновків та рекомендацій. Мета, завдання, об'єкт і предмет дослідження є взаємоузгодженими, логічно пов'язаними між собою та відповідають обраній темі дисертаційної роботи «Механізми публічної політики щодо запобігання та врегулювання соціальних конфліктів в умовах гібридних загроз». Зміст дослідження охоплює теоретико-концептуальні, методологічні, аналітико-діагностичні та прикладні аспекти формування й реалізації механізмів публічної політики у сфері запобігання та врегулювання соціальних конфліктів.

Структура дисертаційної роботи є логічною та підпорядкованою послідовному вирішенню поставлених наукових завдань. Дисертація складається зі вступу, п'яти розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків, що забезпечує перехід від теоретичного осмислення проблематики до методологічного обґрунтування, емпіричного оцінювання та формування прикладного інструментарію публічного управління. Висновки й рекомендації безпосередньо впливають із результатів проведеного дослідження та відповідають його меті, спрямованій на розроблення теоретико-методологічних засад і цілісної концепції формування та удосконалення механізмів публічної політики щодо запобігання й врегулювання соціальних конфліктів в умовах гібридних загроз.

Об'єктом дослідження є процес формування, функціонування й системного розвитку механізмів публічної політики щодо запобігання та врегулювання соціальних конфліктів в умовах багатовимірних трансформацій і гібридних загроз.

Предметом дослідження є сукупність теоретико-методологічних засад, концептуальних підходів і науково-прикладного інструментарію формування, реалізації та удосконалення механізмів публічної політики щодо запобігання і

врегулювання соціальних конфліктів в умовах гібридних загроз для забезпечення стратегічної соціальної стабільності та національної безпеки.

Зміст дисертації характеризується належним рівнем наукової аргументованості, послідовністю викладення матеріалу та поєднанням теоретичних положень із результатами кількісного й якісного аналізу. Важливою рисою роботи є орієнтація не лише на пояснення причин і проявів соціальних конфліктів, а й на формування інструментів їх раннього виявлення, прогнозування, превенції та врегулювання, що посилює практичну спрямованість отриманих результатів.

У першому розділі «Теоретико-концептуальні основи формування публічної політики щодо запобігання соціальним конфліктам в умовах гібридних загроз» досліджено теоретичні засади формування та реалізації механізмів публічної політики у сфері управління соціальними конфліктами, узагальнено еволюцію наукових підходів до розуміння природи соціального конфлікту, уточнено понятійно-категоріальний апарат та систематизовано фактори виникнення й розвитку конфліктних процесів. Значущим результатом є формування концептуальної моделі взаємодії публічної політики та соціального конфлікту через амортизуючі фактори стабільності. У роботі соціальна напруга розглядається як проміжний стан між накопиченням конфліктогенних факторів і переходом конфлікту у відкриту фазу, що створює методологічне підґрунтя для застосування превентивних механізмів публічної політики.

У другому розділі «Методологія дослідження та моделювання механізмів публічної політики щодо запобігання соціальним конфліктам» сформовано методологічний інструментарій дослідження соціальних конфліктів, розроблено операційно-аналітичну рамку оцінювання конфліктних процесів, обґрунтовано систему показників вимірювання соціальної напруги та результативності механізмів публічної політики. Вагомим методологічним результатом є побудова інтегрованої багаторівневої причинно-наслідкової моделі управління соціальними конфліктами, яка дає можливість поєднати аналіз детермінант конфлікту, формування соціальної напруги, управлінські інтервенції та результати публічної політики. Автором обґрунтовано перехід від переважно якісного опису конфліктних процесів до їх кількісного вимірювання та доказового обґрунтування управлінських рішень.

У третьому розділі «Діагностика та оцінювання ефективності публічної політики щодо запобігання соціальним конфліктам» проведено комплексну діагностику соціальної напруги та конфліктних процесів в Україні, визначено регіональні відмінності й фактори їх формування, здійснено сценарне моделювання результативності управлінських інтервенцій. Розроблений автором аналітичний інструментарій ґрунтується, зокрема, на застосуванні інтегрального індексу соціальної напруги (ISN), що дозволило виявити просторові закономірності формування конфліктного потенціалу та здійснити позиціонування регіонів за рівнем ризику ескалації соціальних конфліктів.

Проведене моделювання також засвідчило доцільність комплексного поєднання інституційних, управлінських і соціально-комунікаційних інструментів, оскільки ізольоване застосування окремих механізмів має переважно короткостроковий ефект.

У четвертому розділі «Науково-методологічні засади розбудови інтегрованого механізму публічної політики щодо запобігання та врегулювання соціальних конфліктів в умовах гібридних загроз» обґрунтовано комплексну модель реалізації публічної політики управління соціальними конфліктами, розроблено інституційно-функціональну архітектуру взаємодії суб'єктів публічного управління та процесно-алгоритмічний механізм прийняття управлінських рішень на основі моніторингу соціальної напруги. Заслуговує на увагу розмежування функцій на національному, регіональному та місцевому рівнях із одночасним формуванням інформаційно-аналітичного контуру, що передбачає використання цифрових інструментів, аналітики даних і прогностичних методів.

У п'ятому розділі «Стратегічний розвиток та інституціоналізація публічної політики щодо запобігання і врегулювання соціальних конфліктів» дослідження набуває виразного прикладного характеру. Автором розроблено систему практичних інструментів управління соціальними конфліктами, запропоновано підхід до кластеризації регіонів за профілями ефективності механізмів публічної політики та динамікою соціальної напруги, сформовано адаптивні стратегії управління й проведено комплексне оцінювання цифрової медіації та механізмів публічної політики. Розроблена система комплексного оцінювання поєднує інституційно-правовий, адміністративно-управлінський та соціально-комунікаційний компоненти в інтегральному показнику CEM, а його зіставлення з динамікою ISN використано для диференціації стратегій управлінського реагування на регіональному рівні.

Обґрунтованість висновків дисертаційного дослідження спирається на поєднання широкого кола теоретичних, нормативних, статистичних та емпіричних джерел. У процесі роботи опрацьовано сучасний науковий доробок українських і зарубіжних дослідників, положення чинного законодавства України, офіційні дані державних і регіональних органів влади, а також аналітичні матеріали, що характеризують суспільно-політичні та соціально-економічні процеси на національному й регіональному рівнях. Окремий масив інформації сформовано на основі звітів і баз даних міжнародних організацій та програм, зокрема ООН, Програми розвитку ООН (UNDP), Організації економічного співробітництва та розвитку (OECD), Ради Європи, Європейської Комісії, Світового банку, Міжнародної організації з міграції (IOM) та Агентства США з міжнародного розвитку (USAID). Самостійною складовою дослідницької бази стали результати проведених автором соціологічних і експертних досліджень, опрацювання контенту цифрових платформ та сформовані аналітичні масиви, використані для побудови й апробації системи індикаторів ISN, IDM, IEM, ISM і CEM.

Достовірність наукових положень і висновків забезпечується використанням широкого комплексу взаємодоповнюючих загальнонаукових і спеціальних методів дослідження. Методологія роботи ґрунтується на системному, інституційному, структурно-функціональному, процесному та міждисциплінарному підходах. Застосовано методи аналізу й синтезу, абстрагування і конкретизації, порівняльний та історичний методи, системний і структурно-функціональний аналіз, інституційний підхід, контент-аналіз, документальний і кейс-аналіз. Емпіричний блок базується на економіко-статистичних методах, групуванні, індексному, кореляційному й кореляційно-регресійному аналізі, математичному та сценарному моделюванні, індикативному оцінюванні, соціологічних опитуваннях та експертному оцінюванні.

Додатковим чинником, що посилює обґрунтованість і відтворюваність результатів дослідження, є застосування сучасних програмно-аналітичних засобів. Для обробки даних, моделювання та візуалізації результатів використано Microsoft Excel і Python із бібліотеками Pandas, NumPy, SciPy, Statsmodels, Scikit-learn та Matplotlib; для мережевого й графового аналізу – Gephi, Graphviz та Visio; для просторового аналізу – GIS; для бібліометричного аналізу – VOSviewer і Bibliometrix. Така методична база сприяє перевірюваності здійснених розрахунків та підвищує аргументованість сформульованих автором висновків.

Практична спрямованість та достовірність отриманих результатів підтверджуються їх успішною апробацією та офіційним впровадженням у діяльність органів державної влади, органів місцевого самоврядування та закладу вищої освіти. Науково-практичні рекомендації та аналітичні матеріали щодо підвищення стійкості державної політики до сучасних гібридних загроз враховано у діяльності Верховної Ради України (довідка народного депутата України С. Гривка № 110д9/10-2025/273910 від 27.11.2025). Прикладні розробки здобувача щодо оцінювання ризиків дестабілізації, раннього виявлення соціальної напруги, інструментів медіації та комунікації імплементовано в практичну діяльність Бучанської міської ради Київської області (довідка № 12.1-09/7679 від 19.12.2025), Дмитрівської сільської ради Кропивницького району Кіровоградської області (довідка № 03-16-431/1 від 02.04.2025) та Менської міської ради Чернігівської області (довідка № 07-45/2147 від 17.03.2026). Крім того, теоретичні, методичні та практичні результати дослідження впроваджено в освітній процес ЗВО «Міжнародний науково-технічний університет імені академіка Юрія Бугая» за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування» (акти про впровадження від 05.12.2025 та від 22.12.2025).

Сформульовані в дисертаційній роботі Стаднійчука Романа Васильовича наукові положення, висновки та рекомендації є достатньо обґрунтованими й логічно взаємопов'язаними. Їх достовірність забезпечується поєднанням ґрунтовної теоретико-методологічної бази, значного масиву емпіричних даних, використанням кількісних та якісних методів дослідження,

застосуванням економіко-математичного й сценарного моделювання, апробацією основних положень та практичним впровадженням одержаних результатів. Висновки дисертації відповідають поставленій меті та завданням, відображають результати проведеного дослідження і створюють наукове та прикладне підґрунтя для подальшого удосконалення механізмів публічної політики щодо запобігання і врегулювання соціальних конфліктів в умовах гібридних загроз.

Новизна наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих в дисертації.

Дисертаційна робота Стаднійчука Р.В. є самостійною завершеною науковою працею, наукова новизна одержаних результатів якої полягає у теоретико-методологічному обґрунтуванні та розробленні цілісної концепції формування й реалізації механізмів публічної політики щодо запобігання та врегулювання соціальних конфліктів в умовах гібридних загроз. Авторський підхід ґрунтується на системній інтеграції правових, адміністративно-організаційних і соціально-комунікативних, у тому числі цифрових, інструментів управління та орієнтований на перехід від переважно реактивного реагування на конфліктні процеси до проактивної стратегії превентивного врядування.

Окремої уваги заслуговує розроблена автором наукова парадигма публічної політики щодо запобігання та врегулювання соціальних конфліктів в умовах гібридних загроз (с. 44, 79–102, 202–212), у межах якої гібридні впливи розглядаються як системні детермінанти трансформації механізмів публічного управління. Новизною цього положення є запропонована класифікація методів гібридної дестабілізації за об'єктами втручання та фазами розвитку соціального конфлікту, що створює методологічні передумови для раннього виявлення, локалізації та нейтралізації відповідних загроз, підвищення соціальної стійкості та забезпечення національної безпеки.

Вагомим науковим результатом є методологія прогнозування ескалації соціальних конфліктів (с. 44–45, 182–227, 418–432), яка поєднує стохастичне моделювання нелінійної динаміки соціальних систем, інтелектуальний аналіз великих масивів даних та ризик-орієнтований підхід до оцінювання конфліктогенності. Принциповою відмінністю запропонованої методології є орієнтація на ідентифікацію критичних точок переходу соціальної системи від відносно стабільного стану до відкритого протистояння, що дає змогу використовувати результати прогнозування як основу для функціонування систем раннього попередження та своєчасного ухвалення превентивних управлінських рішень.

Науковий інтерес становить модель поліцентричного публічного врядування щодо запобігання та врегулювання соціальних конфліктів (с. 45, 319–345, 362–380, 432–443), яка інтегрує національний, регіональний і місцевий рівні управління, міжсекторальну взаємодію та цифрово-аналітичний супровід у єдину адаптивну систему. Запропонована модель забезпечує узгодження стратегічних, тактичних і операційних управлінських рішень, передбачає безперервний моніторинг ризиків, раннє виявлення конфліктогенних процесів та

превентивне локалізування загроз.

Суттєвим результатом дисертаційного дослідження є удосконалення теоретико-категоріального апарату публічного управління шляхом розвитку наукового розуміння соціального конфлікту як дуальної соціально-управлінської категорії (с. 45, 79–80, 106–107, 126–133). У запропонованому автором трактуванні соціальний конфлікт розглядається, з одного боку, як об'єкт цілеспрямованого публічно-управлінського впливу, а з іншого – як механізм самоорганізації суспільства, що забезпечує виявлення, артикуляцію та узгодження суспільних інтересів. Такий підхід дозволяє розкрити не лише деструктивний, а й конструктивний потенціал конфлікту для розвитку адаптивності системи публічного управління.

Заслуговує на увагу удосконалений науково-методичний підхід до інституційної адаптації міжнародних моделей публічного управління у сфері запобігання та врегулювання соціальних конфліктів (с. 45–46, 101, 138, 343–345). Автором запропоновано здійснювати їх багатокритеріальну селекцію та імплементацію з урахуванням інституційної спроможності, нормативно-правової сумісності, соціокультурної релевантності й безпекових особливостей України. Такий підхід дає можливість не механічно переносити зарубіжні практики, а адаптувати окремі елементи муніципальної медіації, раннього виявлення соціальної напруги та партнерського врядування до умов децентралізації й гібридних загроз.

До важливих результатів слід віднести удосконалення методології аналізу публічної політики шляхом розроблення алгоритму стратегічного вибору управлінських рішень (с. 46, 183–195), який інтегрує системну діагностику, картування стейкхолдерів, багатокритеріальне оцінювання альтернатив і концепцію «вікна можливостей». Це дозволяє пов'язати вибір управлінського втручання не лише зі змістом проблеми, а й із визначенням моменту, в якому відповідне рішення може забезпечити найбільший превентивний ефект і мінімізувати ризики ескалації соціального конфлікту.

Практично значущим є науково-методичний підхід до діагностики конфліктогенного середовища України в умовах воєнного стану (с. 46, 222–223, 245–260, 341–342), заснований на комплексному аналізі соціальних, інституційних та безпекових чинників конфліктності. Його застосування дозволило виокремити ресурсні, інституційно-підзвітні та ціннісні суперечності, визначити механізми їх взаємного посилення та обґрунтувати необхідність застосування програмно-цільового підходу до управління соціальною стабільністю.

До вагомих наукових здобутків належить удосконалення організаційно-інституційного механізму координації суб'єктів публічної політики (с. 46, 243–244, 346–351) шляхом розроблення архітектури розподілу функціональних мандатів між органами державної влади, місцевого самоврядування, центрами безоплатної правничої допомоги, медіаторами та інститутами громадянського суспільства. Використання принципів поліцентричного врядування, субсидіарності, міжсекторальної взаємодії та матриці відповідальності RACI (с.

362–380) дозволяє формалізувати стратегічні, координаційні, виконавчі та консультативно-медіаційні функції й мінімізувати їх дублювання.

Значний науково-прикладний інтерес має авторський інтегральний індекс соціальної напруги (ISN) (с. 46–47, 245–280), використаний у межах удосконаленого підходу до оцінювання результативності публічного врядування. Його особливістю є врахування часових лагів причинно-наслідкового впливу правових, адміністративних, соціально-економічних та інституційних чинників на динаміку конфліктогенності (с. 297–303). Запропонований індекс дає можливість визначати критичні пороги соціальної напруги, оцінювати результативність механізмів публічної політики, прогнозувати сценарії розвитку конфліктних процесів та інформаційно підтримувати прийняття стратегічних управлінських рішень.

Практична цінність авторських розробок посилюється запропонованою моделлю інституційної зрілості суб'єктів публічної політики M0–M4 (с. 47, 243–244), інтегрованою зі стандартизацією управлінських процесів на основі процедур SOP та SLA (с. 346–356). Такий механізм забезпечує поетапний перехід від фрагментарних і ситуативних дій до системного та відтворюваного функціонування механізмів публічної політики, формалізації міжвідомчої координації та підвищення інституційної спроможності суб'єктів врядування.

Окремої уваги заслуговує науково-методичний підхід до стратегічного планування публічної політики (с. 47, 408–415), в основу якого покладено поєднання кластерного аналізу територій за рівнем конфліктогенності, сценарного моделювання методом Монте-Карло (с. 418–432), багатокритеріального оцінювання альтернатив та оптимізації ресурсного забезпечення за критерієм «ефект/вартість» (с. 456–472). Такий підхід орієнтований не лише на визначення ймовірних сценаріїв розвитку конфліктів, а й на встановлення пріоритетності превентивних заходів та раціональний розподіл фінансових, кадрових і організаційних ресурсів.

Подальшого розвитку в дисертації набули методологічні засади дослідження механізмів публічної політики через розроблення інтегрованої трирівневої аналітичної рамки (с. 47–48, 155–168, 182–190), яка поєднує мікро-, мезо- та макрорівні й, відповідно, поведінковий, інституційний та системно-трансформаційний виміри аналізу. Це дозволяє встановлювати взаємозв'язки між поведінкою окремих суб'єктів, функціонуванням інституцій та ширшими суспільними трансформаціями і на цій основі формувати адаптивні механізми публічної політики.

Наукової значущості набули також положення щодо цифрової трансформації механізмів медіації (с. 48, 384–403). Автором сформовано інтегрований інструментарій оцінювання їх результативності на основі взаємопов'язаних індексів IDM, IEM, ISM та CEM, які дають змогу оцінювати цифрову зрілість медіаційних процесів, ефективність взаємодії суб'єктів, соціальний ефект і якість управлінських рішень, а також кількісно визначати вплив цифровізації на рівень довіри та задоволеності громадян публічними сервісами.

Завершальним концептуальним результатом є подальший розвиток науково-теоретичних і прикладних засад публічного управління шляхом обґрунтування концепції Національної системи соціальної єдності (с. 48, 433–443, 468–472) як інтегрованої координуючої надсистеми, що поєднує економічну, соціальну та інституційну опори в єдину архітектуру стратегічної координації. Її реалізація спрямована на узгодження політики на різних рівнях урядування, зміцнення міжсекторальної взаємодії, суспільної довіри та соціальної резильєнтності, а також формування довгострокового суспільного консенсусу.

Сукупність представлених у дисертації положень наукової новизни має системний характер і охоплює теоретико-методологічний, методичний, інституційно-організаційний, аналітичний та прикладний рівні. Запропоновані Стаднійчуком Р.В. наукові результати поглиблюють теоретичні засади публічного управління соціальними конфліктами та одночасно формують інструментарій для їх прогнозування, раннього попередження, превентивного врегулювання та стратегічного управління в умовах гібридних загроз.

Значимість результатів дослідження для науки і практики, рекомендації щодо їх використання.

Науково-практичне значення дисертаційного дослідження Стаднійчука Р.В. полягає у розвитку теоретико-методологічних засад публічного управління у сфері запобігання та врегулювання соціальних конфліктів і доведенні запропонованих положень до рівня конкретних моделей, механізмів, алгоритмів та аналітичного інструментарію. Отримані результати розширюють наукове уявлення про можливості переходу від переважно реактивного реагування на соціальні конфлікти до превентивного й адаптивного врядування, заснованого на моніторингу соціальної напруги, прогнозуванні конфліктогенних ризиків, міжінституційній координації та використанні цифрових інструментів взаємодії.

Значимість результатів для науки визначається формуванням цілісного концептуального підходу до дослідження механізмів публічної політики в умовах гібридних загроз, розвитком положень щодо поліцентричного врядування, раннього попередження соціальних конфліктів та кількісного оцінювання соціальної напруги. Важливим науковим здобутком є поєднання теоретичних підходів публічного управління і конфліктології з інструментами індексного оцінювання, економетричного та сценарного моделювання, що дозволяє досліджувати не лише причини і форми прояву соціальних конфліктів, а й результативність відповідних управлінських впливів. Особистий внесок автора охоплює розроблення концепції поліцентричного управління соціальними конфліктами, інституційно-функціональної архітектури її реалізації, методичного інструментарію моніторингу і прогнозування, інтегрального індексу соціальної напруги ISN, комплексного індексу цифрової медіації CEM, а також рекомендацій щодо використання SOP/SLA та матриці RACI.

Практична значимість одержаних результатів полягає у можливості їх використання органами державної влади, органами місцевого самоврядування,

військовими адміністраціями, інститутами громадянського суспільства та іншими суб'єктами публічної політики для створення систем моніторингу соціальної напруги, раннього виявлення конфліктогенних факторів, оцінювання ризиків дестабілізації, розроблення сценаріїв превентивного реагування та удосконалення міжвідомчої взаємодії. Розроблені положення можуть застосовуватися на національному, регіональному і місцевому рівнях при формуванні програм забезпечення соціальної стабільності, суспільної згуртованості та стійкості територіальних громад.

Особливо перспективним для практики публічного управління є використання запропонованого автором інтегрального індексу соціальної напруги ISN як інструменту систематичного спостереження за динамікою конфліктогенності територій. Його застосування у поєднанні з кластеризацією регіонів та сценарним моделюванням може бути корисним під час визначення територій, які потребують пріоритетного управлінського втручання, вибору превентивних заходів та обґрунтування розподілу фінансових, кадрових і організаційних ресурсів. Не менш важливими для практичної діяльності є модель інституційної зрілості M0–M4, процедури SOP і SLA та матриця відповідальності RACI, які можуть використовуватися для стандартизації процесів реагування, розмежування функцій і підвищення результативності міжвідомчої координації.

Результати дисертаційного дослідження вже знайшли практичне застосування на рівні територіальних громад. Авторські підходи до вдосконалення механізмів врегулювання соціальних конфліктів, оцінювання конфліктогенних ризиків, посилення міжвідомчої взаємодії та залучення громадськості використано у діяльності Бучанської міської територіальної громади, що підтверджується довідкою від 19 грудня 2025 року № 12.1-09/7679. Рекомендації щодо управління соціальними конфліктами на місцевому рівні, розвитку комунікації між владою та громадськістю і раннього виявлення конфліктогенних факторів впроваджено у діяльність Дмитрівської сільської ради Кропивницького району Кіровоградської області (довідка від 02 квітня 2025 року № 03-16-431/1). Практичне використання науково-методичних результатів здійснено також Менською міською радою Чернігівської області, що підтверджується довідкою від 17 березня 2026 року № 07-45/2147.

Важливим підтвердженням прикладної значущості роботи є використання її результатів під час підготовки аналітичних матеріалів і консультативних напрацювань щодо підвищення стійкості державної політики до сучасних гібридних загроз, що підтверджується довідкою Верховної Ради України (народного депутата України Сергія Гривка) № 110д9/10-2025/273910 від 27 листопада 2025 року. Практичного застосування при цьому набули авторські підходи до аналізу соціальних конфліктів в умовах цифровізації та інформаційної турбулентності, моніторингу, раннього попередження і прогнозування конфліктних ситуацій, а також рекомендації щодо розвитку взаємодії державних інституцій, громадянського суспільства та цифрових платформ участі.

Результати роботи мають значення і для освітньої та науково-методичної

діяльності. Теоретичні й методичні положення дисертації впроваджено в освітній процес Закладу вищої освіти «Міжнародний науково-технічний університет імені академіка Юрія Бугая» під час викладання дисциплін «Інформаційна політика та електронне врядування», «Антикорупційна політика», «Європейська інтеграція і глобалізація» та інших дисциплін управлінського спрямування, що підтверджується актом впровадження № 02/0243-А від 05.12.2025 року. Це свідчить про можливість використання результатів дослідження не лише у практиці публічного управління, а й при підготовці фахівців відповідного профілю.

Рекомендації та розробки Стаднійчука Р.В. доцільно використовувати при підготовці державних, регіональних і місцевих програм у сфері соціальної згуртованості та запобігання соціальним конфліктам; створенні систем раннього попередження і моніторингу соціальної напруги; формуванні регламентів міжвідомчої взаємодії; розробленні комунікаційних стратегій органів публічної влади; удосконаленні механізмів громадянської участі та медіації; оцінюванні інституційної спроможності органів влади до роботи з конфліктогенними ситуаціями. Окремі методичні положення можуть бути покладені в основу аналітичного забезпечення прийняття рішень на рівні територіальних громад та регіонів, а також використані у наукових дослідженнях і під час розроблення навчально-методичного забезпечення дисциплін з публічного управління, публічної політики, електронного урядування, стратегічних комунікацій та управління соціальними конфліктами.

Результати дисертаційного дослідження мають належну наукову та практичну значимість, а запропоновані автором концептуальні положення, моделі, індекси, алгоритми й організаційні механізми характеризуються можливістю подальшого використання у науковій, управлінській та освітній діяльності. Практична апробація частини отриманих результатів свідчить про їх орієнтацію на вирішення конкретних завдань удосконалення механізмів публічної політики щодо запобігання та врегулювання соціальних конфліктів.

Повнота викладення наукових положень, матеріалів, висновків і рекомендацій дисертації в опублікованих наукових працях, зархованих за темою дисертації.

Основні наукові положення, висновки та результати дисертаційної роботи Стаднійчука Р.В. достатньо повно представлені у наукових публікаціях автора. За темою дисертації опубліковано 50 наукових праць загальним обсягом 20,5 друк. арк., з яких особисто автору належить 12,4 друк. арк. Серед них: 3 публікації у колективних монографіях, 7 статей у виданнях, індексованих у міжнародних наукометричних базах Scopus та Web of Science, 27 статей у наукових фахових виданнях України категорії «Б», 13 праць в інших наукових виданнях, а також матеріали міжнародних і всеукраїнських науково-практичних конференцій.

Тематика публікацій відображає основні напрями дисертаційного дослідження: теоретико-методологічні засади публічної політики щодо запобігання та врегулювання соціальних конфліктів, особливості їх прояву в

умовах гібридних загроз, механізми громадянської участі, цифрової медіації, моніторингу соціальної напруги та забезпечення суспільної стійкості. Результати дослідження пройшли апробацію на міжнародних і всеукраїнських науково-практичних конференціях.

У працях, підготовлених у співавторстві, до дисертації включено лише ті положення та результати, які є особистим науковим доробком здобувача. Повнота опублікування результатів дисертації є належною, а зміст наукових праць достатньою мірою відображає основні положення, висновки та рекомендації, винесені на захист.

Структура та зміст дисертації, її завершеність та відповідність встановленим вимогам щодо оформлення.

Композиційна побудова дисертації відповідає логіці розкриття поставленої наукової проблеми та забезпечує послідовний перехід від теоретико-методологічних положень до аналітичних узагальнень і практичних результатів дослідження. Робота викладена на 412 сторінках та структурована у вступ, п'ять розділів, загальні висновки, перелік використаних джерел і додатки. Значний обсяг фактичного й аналітичного матеріалу систематизовано у 94 таблицях і представлено графічно у 92 рисунках. Додаткові матеріали винесено до 16 додатків, а джерельну основу дослідження становлять 398 найменувань.

Структура роботи відповідає логіці поставлених завдань: від теоретико-концептуального та методологічного обґрунтування проблеми автор переходить до діагностики соціальних конфліктів, оцінювання результативності механізмів публічної політики, розроблення інтегрованої моделі та визначення напрямів її стратегічного розвитку й інституціоналізації. Висновки за розділами узгоджуються зі змістом проведеного дослідження, а таблиці, рисунки та додатки забезпечують наочне представлення отриманих результатів.

Дисертація є завершеною та цілісною науковою працею, у якій поставлені завдання послідовно розв'язано, а отримані результати доведено до конкретних висновків і практичних рекомендацій. За науковим рівнем, обсягом та оформленням робота відповідає вимогам Порядку присудження та позбавлення наукового ступеня доктора наук, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 17.11.2021 № 1197 (з урахуванням подальших змін, зокрема постанови № 928 від 30.07.2025).

Висновок про відсутність порушень академічної доброчесності.

За результатами ознайомлення з текстом дисертації та супровідними матеріалами порушень вимог академічної доброчесності не виявлено. Запозичені наукові положення, статистичні відомості та аналітичні дані мають належне джерельне підтвердження, що дає змогу чітко відмежувати використаний доробок інших дослідників від власних результатів автора. Представлені в роботі теоретичні узагальнення, методичні підходи, емпіричні результати та висновки ідентифікуються як складові особистого внеску здобувача. Водночас зміст поданих матеріалів не дає підстав вважати, що

інструменти штучного інтелекту застосовувалися замість самостійної дослідницької роботи, для штучного генерування елементів наукової новизни, створення недостовірних даних або підготовки висновків без належного авторського аналізу.

Дискусійні положення і зауваження щодо змісту дисертаційної роботи.

Позитивно оцінюючи науковий рівень дисертації Стаднійчука Р.В., обґрунтованість отриманих результатів та їх практичну спрямованість, доцільно звернути увагу на окремі положення, які мають дискусійний характер і можуть бути розвинуті у подальших дослідженнях:

1. У роботі значну увагу приділено адаптації міжнародного досвіду запобігання та врегулювання соціальних конфліктів, зокрема практик міжвідомчої взаємодії, громадсько орієнтованої безпеки, муніципальної медіації та партнерського врядування (підрозділи 1.3, 4.1). Водночас доцільно було б чіткіше визначити, які саме елементи зарубіжних моделей найбільш придатні для застосування на національному, регіональному та місцевому рівнях в Україні, що посилює б практичну спрямованість запропонованих рекомендацій.

2. Вагоме місце у дослідженні посідає інтегральний індекс соціальної напруги (ISN), а також система показників оцінювання результативності цифрової медіації (підрозділи 3.2, 5.1). Разом із тим методичну частину роботи можна було б посилити більш докладним поясненням впливу зміни вагових коефіцієнтів, порогових значень та способів нормалізації показників на кінцеві результати оцінювання. Це дало б змогу додатково підтвердити стійкість запропонованої методики.

3. Заслужовує на увагу проведене автором групування регіонів за рівнем ефективності цифрової медіації та динамікою соціальної напруги (підрозділи 5.2, 5.3). Водночас потребують певної конкретизації критерії переходу регіону з однієї групи до іншої, а також відповідні управлінські заходи для територій, значення показників яких знаходяться поблизу встановлених меж. Така деталізація підвищила б прикладну цінність запропонованої типології.

4. У дисертації запропоновано модель інституційної зрілості суб'єктів публічної політики (M0–M4), стандартизовані операційні процедури (SOP), угоди щодо рівня взаємодії (SLA) та матрицю розподілу відповідальності (RACI) між учасниками управлінського процесу (підрозділи 3.1, 4.2). Водночас доцільно було б більш детально визначити послідовність впровадження цих інструментів та особливості їх застосування у територіальних громадах із різним рівнем кадрової, фінансової й організаційної спроможності.

5. Значну увагу в роботі приділено цифровій медіації, цифровим платформам участі та використанню інформаційних технологій для раннього виявлення соціальної напруги (підрозділи 4.1, 5.1). Разом із тим варто було б ширше розглянути можливі обмеження цифровізації цих процесів, пов'язані з нерівним доступом населення до цифрових сервісів, різним рівнем цифрових

навичок громадян, захистом персональних даних та необхідністю збереження традиційних каналів комунікації з населенням.

Наведені зауваження мають дискусійний і рекомендаційний характер, не впливають на загальну позитивну оцінку дисертаційної роботи, не ставлять під сумнів достовірність отриманих результатів і не знижують їх наукової новизни та практичної цінності.

Загальний висновок щодо оцінки дисертаційного дослідження. Враховуючи актуальність теми, наукову новизну одержаних результатів, їх обґрунтованість і достовірність, теоретичне та практичне значення сформульованих положень і рекомендацій, вважаю, що дисертаційна робота Стаднійчука Романа Васильовича на тему «Механізми публічної політики щодо запобігання та врегулювання соціальних конфліктів в умовах гібридних загроз» є самостійною, завершеною кваліфікаційною науковою працею, у якій отримано нові науково обґрунтовані результати, що в сукупності забезпечують розв'язання важливої наукової проблеми у галузі державного управління.

Дисертаційна робота за своїм змістом, науковим рівнем, новизною, теоретичним і практичним значенням отриманих результатів, повнотою їх опублікування, структурою та оформленням відповідає вимогам Порядку присудження та позбавлення наукового ступеня доктора наук, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 17 листопада 2021 р. № 1197, та Вимогам до оформлення дисертації, затвердженим наказом Міністерства освіти і науки України від 12 січня 2017 р. № 40, а її автор – Стаднійчук Роман Васильович – заслуговує на присудження наукового ступеня доктора наук з державного управління за спеціальністю 25.00.02 – механізми державного управління.

Офіційний опонент:

професор кафедри національної безпеки
та підприємництва, завідувач
аспірантури та докторантури
Національного університету
«Київський авіаційний інститут»,
д.держ.упр., професор,
відмінник освіти

Анжела ЛЕЛЕЧЕНКО

Лелеченко А. довідую
середа КНІ
Лелеченко